

Keski-Suomen Elinikäisen ohjauksen kehittämisryhmä:

ELINIKÄISEN OHJAUKSEN STRATEGISET PAINOPISTEET 2019-2020

1. Painopisteet ja tavoitteet
2. Tavoitteiden seuranta: Lähtötilanne ja indikaattoreiden seurantatiedot
3. Toimenpiteitä kaudella 2019 -2020

1. PAINOPISTEET JA TAVOITTEET:

	RESILIENSSI OSAAMINEN	PUDOKKUUS
NUORET	Osaajien positiivinen muuttovirta	NEET –nuorten määrä laskee
AIKUISET	Rekrytointiongelmia kokeneiden yritysten määrä vähenee	Työttömyys vähenee kaikissa ikäryhmissä
	Yritysten kasvu	

Keski-Suomen Elinikäisen ohjauksen kehittämisryhmä on valinnut (1.11.2018) ohjauksen kehittämisen strategisiksi painopisteiksi RESILIENSSIN OSAAMISEN edistämisen ja PUDOKKUUDEN vähentämisen. Verkostossa seurataan painopisteitä edistäviä toimia ja niihin vaikuttavia toimintaympäristömuutoksia. Vaikuttavuutta seurataan määrällisillä mittareilla sekä laadullisilla kuvauksilla ja mittareilla.

Valtakunnalliset linjaukset elinikäisen ohjauksen kehittämisessä keskittyvät ohjauksen saatavuuteen, toimintatapaan ja laatuun yleensä, matalankynnyksen monilaisten palveluiden edistämiseen

sekä digitaalisen oppimis- ja ohjausympäristön rakentumisen tukemiseen (liite 1). Keski-Suomen valitsevat kehittämisen painopisteet hyötyvät valtakunnallisesti linjatuista toimenpiteistä.

2. TAVOITTEIDEN SEURANTA:

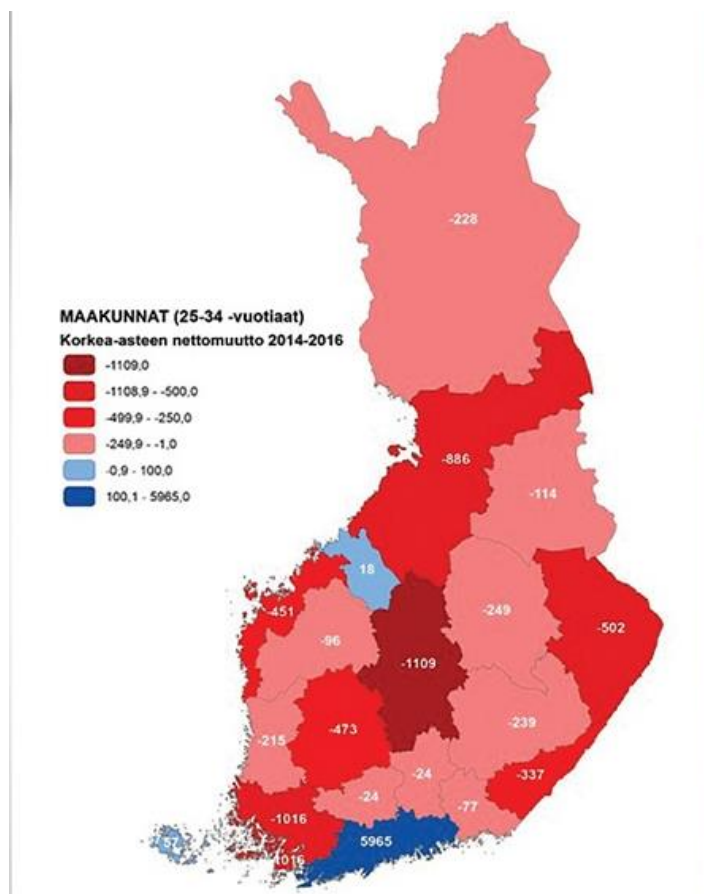
Lähtötilanne ja tilanteen kehittyminen

Lähtötilanne on tarkasteltu vuoden 2018 lopussa käytettävissä olevien tilastojen avulla. Seurattavien indikaattorien väliaikatietoja päivitetään sitä mukaa kun tilastoja on saatavissa.

Resilienssi osaaminen

Nuoret:

Korkeakoulutettujen nuorten muuttovirrasta maakunnittain tehdyn selvityksen mukaan Keski-Suomi on suurimpia **korkeakoulutettujen nettomenettäjä** Suomessa. Nuorten 25-34 vuotiaiden korkeakoulutettujen nettomuutto Keski-Suomesta muualle oli 1109 henkilöä. (MDI, Timo Aro, MTV uutiset 30.10.2018)

Aikuiset

Keskisuomalaisista toimipaikoista 36% kertoi vuoden 2018 lopun kyselyssä, että **työvoiman saatavuus** on merkittävä työllistymisen este ja 55% katsoi että työvoiman saatavuus rajoittaa kasvua (Suomen yrittäjät PK-yrittäjäbarometri kevät 2018 ja TEM työllisyystilasto).

Keski-Suomen yritysten **liikevaihdot** kasvoivat tammi-syyskuussa 2018 4,3%, koko maassa kasvua oli 5,5% (Keski-Suomen aikajana 1/2019)

Rekrytointiongelmia kokeneiden yritysten osuus Keski-Suomessa oli vuoden 2018 lopussa 38% (vuoden lopullinen tieto). 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen kyselyssä osuus oli 39% (huom. tieto vahvistuu ko. vuoden lopullisen valmistuttua). Koko maassa rekrytointiongelmia kokeneiden yritysten osuus on hieman suurempi.

Keski-Suomen yritysten työvoiman tarve

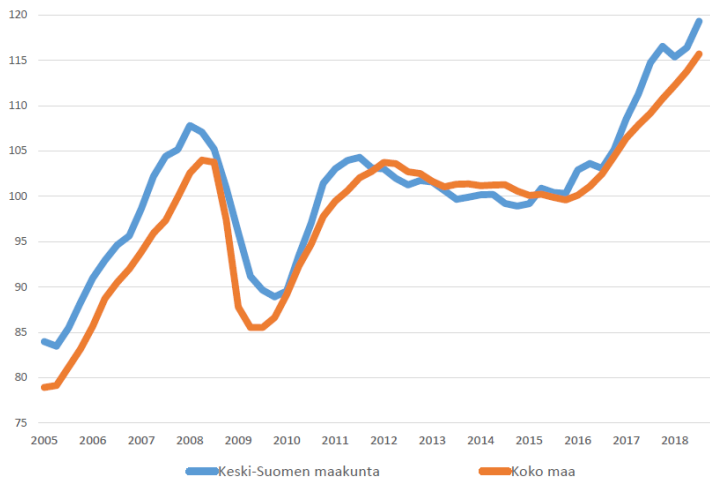
2400

Uusia avoimia työpaikkoja
keskimäärin vuonna 2018

Lähde: Suomen yrittäjät PK-yrittäjäbarometri kevät 2018, TEM työllisyystilasto

Keski-Suomen Aikajana 1/2019,
liikevaihdon kehitys 2005-3Q/2018

Lähde: Tilastokeskus/asiakaskohtainen suhdannepalvelu
Indeksi 100 = 2015

Aikajana 1/2019

Trendi 2005 – 30.9.2018

Kasvu alkoi Keski-Suomessa syksyllä 2015, koko maassa syksyllä 2016. Vuosi 2017 oli todellinen kasvun vuosi Keski-Suomessa.

Vuoden 2016 kasvu

- Keski-Suomi + 3,8 %
- koko maa + 2,3 %

Vuoden 2017 kasvu

- Keski-Suomi + 9,1 %
- koko maa + 6,1 %

Kasvu 1-9 kk/2018

- Keski-Suomi + 4,3 %
- koko maa + 5,5 %

Rekrytointiongelmia kokeneiden toimipaikkojen osuus, %

ELY-keskus	Lopullinen vuositieto 2018	2019 1. neljännes
Uusimaa	43	45
Vars.Suomi	40	42
Satakunta	36	31
Häme	42	34
Pirkanmaa	44	51
Kaak.-Suomi	37	27
Et.Savo	40	29
Pohj.Savo	43	45
P-Karjala	38	35
Keski-Suomi	38	39
Et.Pohjanmaa	39	49
Pohjanmaa	49	31
P-Pohjanmaa	38	32
Kainuu	50	56
Lappi	37	51
KOKO MAA	41	41

Pudokkuus

Nuoret

Suomen nuorisotyön tilastojen mukaan Keski-Suomessa arvioitiin 15-24 vuotiaita NEET-nuorten määrän vuonna 2017 olevan välillä 4084 – 6800 henkilöä (min-max). Koko Suomessa vastaavat luvut olivat 57 385 - 99 605 nuorta.

Aikuiset:

Seurantakohteena tarkastellaan työnvälitystilaston mukaisia **työttömien** työnhakijoiden **osuuksia** työvoimasta **ikäryhmittäin**:

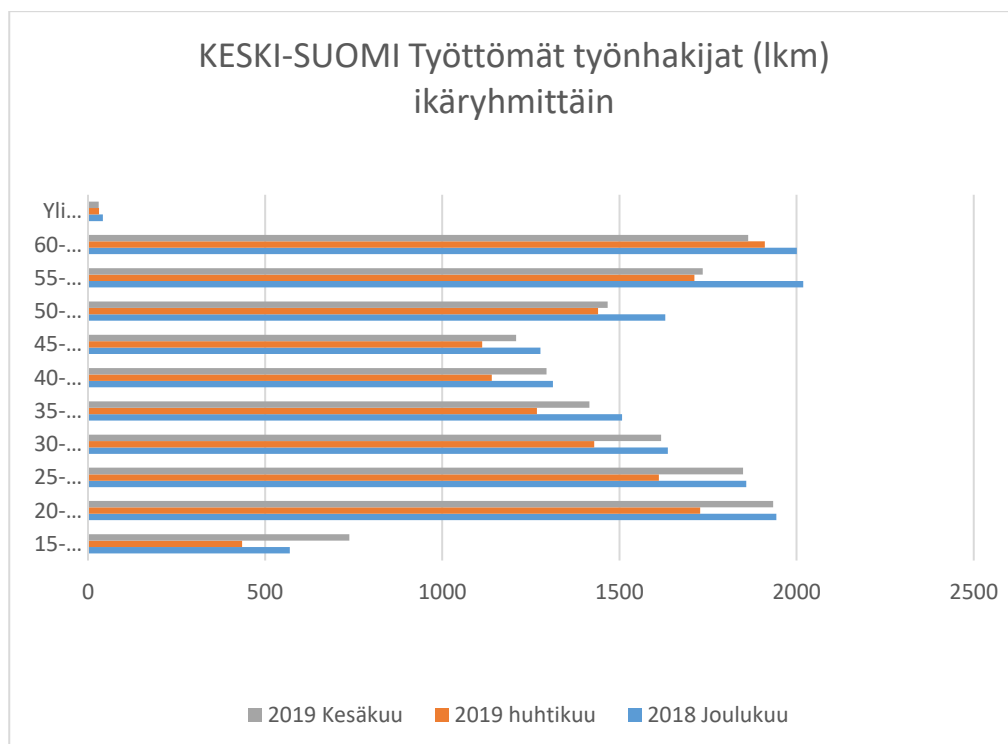
Lähtötilanteessa eli vuoden 2018 lopussa Keski-Suomen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,4%, koko maassa työttömiä työnhakijoita työvoimasta oli 9,7%. Vuoden 2018 aikana työttömyys on vähentynyt niin Keski-Suomessa kuin koko maassakin. Keski-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2018 joulukuussa 10% pienempi kuin edellisen vuoden joulukuussa. Koko maassa vähennys oli 13%

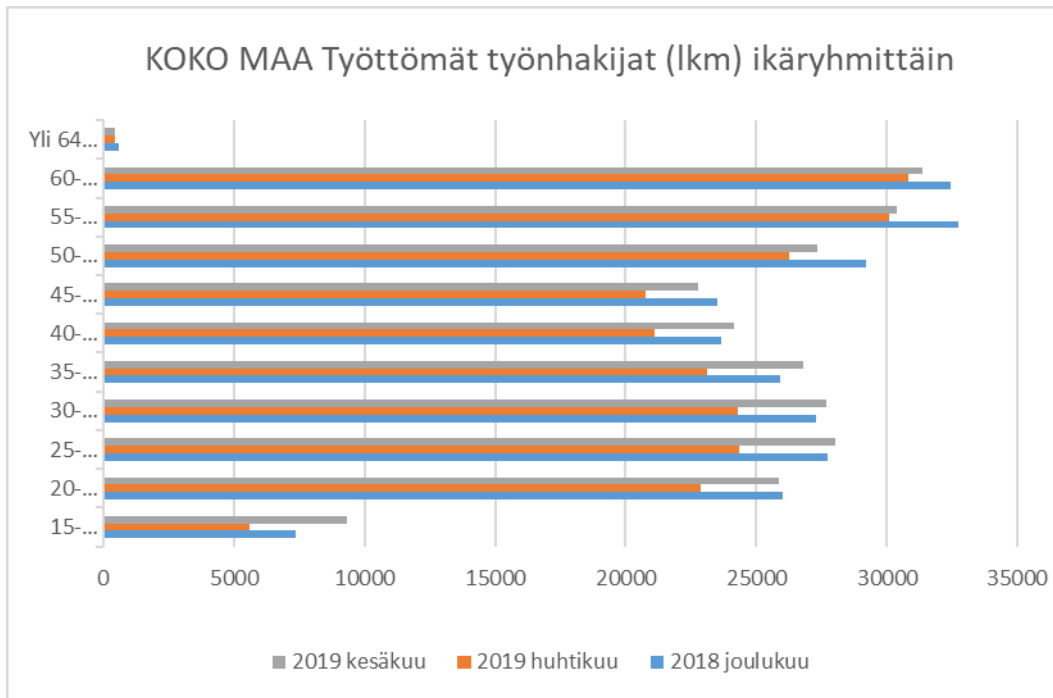
Kesäkuussa 2019 Keski-Suomen alueella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,0 %. Luku on toiseksi korkein Pohjois-Karjalan (13,8 %) jälkeen. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,7 %. Keski-Suomessa oli kesäkuun lopussa 15 151 työtöntä työnhakijaa, mikä on 868 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Toukokuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä kuitenkin lisääntyi 1 731:lla. Tämä vuodenajalle tyypillinen nousupiikki selittyy pääasiassa koulujen loppumisella.

Lukumääräisesti työttömyys painottuu Keski-Suomessa ikäryhmiin 20-34 vuotiaisiin ja 55-64 vuotiaisiin. Koko maan tarkastelussa suurimmat työttömien määrät ovat nuorten kohdalla samoissa ikäryhmissä, mutta vanhempien osalta jo ikäryhmässä 50-54 on jo lukumääräisesti paljon työttömiä.

Isona haasteena työmarkkinoilla on uudelleen koulutettavien suomalaisten huomattavaksikin arvioitu määrä. Kouluttautumistarve on nostettu esille niin EU:n kuin kansallisella tasolla (mm. OKM 2018:18). Sitran hanke Osaamisen aika on selvittänyt tarvetta ja rahoituksen reunaehtoja. Samaan aikaan kun elinikäinen oppiminen todetaan keskeiseksi tulevaisuuden turvaamisen, osallisuuden ja taloudellisen kilpailukyvyyn tekijäksi havaitaan, että aikuiskoulutukseen osallistumisaste on laskenut vuodesta 2012 lähtien 48%:iin, mikä on vuoden 1995 taso. Aikuisväestöstä (16-64 vuotiaista) noin 600 000:lla on heikot luku- ja/tai numerotaitotasot. Lisäksi noin 30%:lla työikäisistä on vaikeuksia tietotekniikan käytössä (OKM:2018:18).

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT IKÄRYHMÄN MUKAAN						
	KESKI-SUOMI			KOKO MAA		
	Työnhakijoita laskentapäivänä					
	2018 Joulu	2019 huhti	2019 Kesäk	2018 joul	2019 huhti	2019 kesäk
Yhteensä	15795	13816	15151	256504	229648	254176
15-19 v.	570	435	738	7385	5578	9346
20-24 v.	1943	1728	1934	26030	22870	25886
25-29 v.	1858	1611	1849	27711	24334	28040
30-34 v.	1637	1429	1618	27282	24275	27703
35-39 v.	1507	1267	1415	25936	23102	26797
40-44 v.	1312	1140	1294	23679	21130	24125
45-49 v.	1277	1113	1208	23528	20738	22766
50-54 v.	1629	1440	1467	29213	26246	27349
55-59 v.	2019	1712	1735	32720	30075	30381
60-64 v.	2001	1910	1863	32434	30843	31345
Yli 64 v.	42	31	30	586	457	438
Yksikkö: Henkilöä						
Lähde: TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto						

3. TOIMENPITEITÄ KAUDELLA:

Resilienssi osaaminen

Nuoret

Ammatillisen koulutuksen tutkinnoissa pyritään huomioimaan työelämän vaatimukset ja tarpeet. Yhtenä kehittämisteemana voisi olla, että perustutkinto olisi mahdollista suorittaa nykyistä lyhyemmässä ajassa. Tutkintoa voisi myöhemmin täydentää työn ohessa.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät näkevät, että ammatillisen koulutuksen reformin onnistumisessa tärkeää on se, että opiskelijoilla on mahdollisuus mm. osatutkintojen suorittamisen avulla yhdistää koulutus ja työ jaksottamalla opiskelua ja työtä.

EduFutura toiminnassa ohjausta kehitetään niin, että mukana ovat kaikki koulutusasteet ja työelämä. Koulutuksen suorittamisessa pyritään osaamisperusteisuuden tutkinnon suorittamisen ohella huomioimaan yksilölliset opintopolut.

Äänekosken kaupungin työllistämisen palveluissa toimivat valmennustiimit, jotka huolehtivat vastavalmistuneiden nuorten ohjauksesta.

Aluehallintovirasto hoitaa opetusalan informaatio-ohjausta ja mm. täydennyskoulutuksen ohjausta muiden toimijoiden kanssa

Kehittämisyhtiöt nostavat esiin, että Keski-Suomessa tulisi alueen elinvoiman kehittämisessä keskittyä **vetovoiman lisäksi ns. pitovoimaan eli miten osaajat saadaan pysymään alueella**. Kyse on myös maahanmuuttajien ja kansainvälisten osaajien huomioimisesta. Keski-Suomen tulevaisuusfoorumi syksyllä 2019 käsittelee em. teemaa.

Uraohjauksessa tultaneen hyödyntämään tekoälyä enemmänkin tulevaisuudessa.

Aikuiset

Työvoimapula-aloille on Keski-Suomen ELY-keskuksessa käynnistetty *Tandem*-toiminta. Tässä järjestetään matalan kynnyksen tapahtumia, jossa pyritään löytämään työntekijöitä mm. sosiaalialalle.

Äänekoskella valmennustiimi järjestää palkkatukityöllistetyille työnhaku- ja rekrytointivalmennuksia, yritys yhteistyötä, oppisopimusneuvontaa, liikkuvaa uraohjausta Hohto-hankkeen tukemana. Mukana on myös Laukaan kunta. Yksilö- ja ryhmävalmennusten tavoitteena on hakijoiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille.

Keski-Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyötä esim. Viitasaaren kaupungin Yritysduuni-hankkeen kanssa, jossa työllistetään mm. palkkatuella.

Koulutusten reformeista olisi hyvä tiedottaa enemmän työnantajia.

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston toiminta tukee ELO-strategian toteuttamista: Erityisesti työvoimakoulutuksen järjestämisessä tehdään aiempaa enemmän yhteistyötä TE-toimiston kanssa. On mm. järjestetty yhteisiä suunnittelupäiviä. Hakijoiden/opiskelijoiden koulutuspolkuja suunnitellaan jo ennen koulutuksen valintapäätöksiä. Hakijapalveluita ja yritys yhteistyötä on kehitetty. Oppilaanohjauksessa tehdään paljon työtä, jotta opinnot eivät keskeytyisi. Poke järjestää työvoimakoulutuksena sekä perustutkintoja että niiden osia. Lisäksi järjestetään ammattitutkinto valmiiksi -koulutus. Ravintola ja catering alalle ei ole opiskelijoita tulossa tarpeeksi

K-S yrittäjät ovat kokeneet, että työpaikkojen ja työntekijöiden kohdentamisessa on ongelmia. Keskeisiä tekijöitä hakeutumisessa ja rekrytoimisessa ovat ikä, työkyky, osaaminen ja motivaatio. Työn alkuun voisi päästä rekrytointiyriyten kautta. Jos hakija ylittää ”motivaatiokynnyksen”, tällä pääsee pitkälle. Jo työkokeiluun lähteminen voi olla vaikeaa.

Gradia toi esille, että haasteena on nostaa työssä olevien henkilöiden osaaminen ajan tasalle. uusia tutkinnon osia on markkinoitava keinona päivittää osaamista. [Elinikäinen oppiminen on keskeinen teema myös hallitusohjelmassa, joten jää nähtäväksi saadaanko tukea uudelle toimille...](#)

Keski-Suomen liitto kehittää SeutuHub –verkostoja mm. Äänekoskelle ja Viitasaarelle. Tässä halutaan tilan tarjoamisella mahdollistaa yrittäjien toimintaa, etätöiden tekemistä ja etäoppimista.

Vapaan sivistystyön koulutuksessa pystytään tarjoamaan sellaisia sisältöjä, joita muut eivät välttämättä tarjoa. Koulutustarjontaa on kaikille aikuisikäryhmille

Pudokkuus

Nuoret

Sote-uudistus on tarpeellinen, sillä sote-aloillakin toimitaan usein ja pääasiassa erityisasiantuntijuuden perusteella, mutta asiakkailta on tarpeita, joiden ratkaisemisessa tarvitaan palveluohjausta ja kokonaisuuksien syväosaamista. Maakuntauudistuksen (-kevät 2019)

valmistelun myötä laaditussa K-S järjestämissuunnitelmassa asiakasohjausta kaavailtiin henkilöasiakkaiden, yritysten, palveluntuottajien ja yhteisöjen ohjauksena.

Iso osa asiakkaista pärjää sähköisten ohjauspalvelujen avulla, osa tarvitsee hieman enemmän ohjausta ja noin 5 % asiakkaista tarvitsee henkilökohtaista palveluohjausta. Sosiaalialalla palveluohjauksesta puhutaan myös intensiivisen asiakasohjauksen käsitteellä. Lisäksi käytetään kohdennetun neuvonnan ja yleisen neuvonnan käsitteitä. TE-palveluissa sähköiset ohjauksen työkalut on kehitetty pidemmälle kuin sosiaalialoilla.

Myös TE-palveluissa ohjauksen tasot on eroteltavissa kuten sote-palveluissa. TE-palveluissakin erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden määrä kasvaa hyvästä taloustilanteesta huolimatta. Palveluohjauksen käsitteestäkin on eri aloilla erilaiset tulkinnat. Eri alojen asiantuntijoiden on jatkossa tehtävä entistä enemmän yhteistyötä, jotta asiakkaat ohjautuisivat paremmin palvelutarpeen mukaisesti palveluihin. Sote-uudistuksen valmistelussa on aktiivisesti kehitetty yhteistyön malleja sosiaali- ja TE-palvelujen välille. Ohjaamoissa on käyty keskustelua, tulisiko myös Ohjaamoihin lisätä vielä enemmän matalan kynnyksen palvelumallia. TE-palveluissa kolmen kuukauden haastatteluissa on pystytty aiempaa paremmin puuttumaan, jos asiakkailta on työllistymisen esteitä.

Lasten ja nuorten ongelmiin ei puututa tarpeeksi neuvolatoiminnan, perusterveydenhuollon ja koulun oppilashuollon toimesta, vaikka keinoja ja valtuuksia olisi. Ongelmia kasaantuu paljon psykiatrisen sairaanhoidon tehtäväksi ja usein myös liian myöhään. Erikoissairaanhoidon ohjausta käytetään helppona ratkaisuna, vaikka usein koulun oppilashuollolla on enemmän keinoja puuttua tilanteeseen kuin mitä usein käytetään. Moniammatillinen oppilashuoltoryhmä on hyvä järjestely, mutta toteutus ontuu ajatellusta. Perusterveydenhuollossa voisi tehdä enemmän mielenterveytyötä erikoissairaanhoidon konsultaation avulla. Varhaisella ja ennalta ehkäisevällä puuttumisella yhteistyössä voitaisiin palvelua parantaa ja tehostaa. On tarpeen tuoda asia esille eri tahojen toimesta. Mahdollisia toimijoita ja kanavia pohdittiin seuraavasti:

- Tutkitaan ennaltaehkäisevän perusterveydenhuollon ja oppilashuollon mahdollisuuksien esiin nostoa nuorten hyvinvoinnissa "sarjana": KEOS, ELY-keskuksen ja AVI:n järjestämät ohjaajien seminaarit, O3 koulutukset.
- Voisikohan kesäyliopisto harkita hanketta, jossa kunnille tuodaan esille malleja ennalta ehkäisevän psykiatrisen työn tiiviimpään toteuttamiseen nuorten palveluissa.
- Nuorisopsykiatrisen näkökulmasta nykyistä järkevämpää toimintaa ja varhaisempaa puuttumista tarvitaan mm. seuraavissa ongelmissa: Tarkkaavaisuus- ja yliaktiivisuushäiriö (**ADHD**) pitäisi selvittää ennen 7 ikävuotta, jolloin se on suhteellisen helppoa verrattuna vanhempiin. Miten koululuokka toimii todella, kun **lasten kehityserot** normaalistikin voivat olla 2 vuotta ja lisäksi luokkaan on voitu integroida erityistä tukea tarvitsevia. **Oppimiskyvyn häiriöt** tulisi tunnistaa jo ala-asteella, tämän voi tehdä koulupsykologi. **Autismi ja Aspergerin-**oireyhtymä ovat pysyviä ongelmia ja niistä kärsiviä pitäisi auttaa oikeilla tavoilla. **Anoreksia** on noussut puheeksi enemmän kansainvälisestikin. **Koulukiusaaminen** vaikuttaa pitkälle yksilön elämään. **Koulusta poissaoloihin** tulisi puuttua varhain ja yhtenäisesti eri oppilaitoksissa.

Äänekoskella toimii aktiivimallityöryhmä. On myös kokeiltu mallia, jossa työllistetään ensin kaupungille ja siitä yritysiksiin.

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa on panostettu ohjauksen määrään ja laatuun tutkintokoulutuksessa ja avoimessa ammattikorkeakoulun opetuksessa. Jyväskylän yliopistossa ei ole opintopsykologeja, mutta opetushenkilökunnasta osa toimii opiskelijoiden tukena matalan kynnyksen periaatteella Hyvis-toiminnassa. Uraohjaus ja työllistymisen edistäminen erityisesti generalistialoilla on sisällytetty yliopiston uuden strategian toimenpideohjelmiin.

Keski-Suomessa Ohjaamoja on toiminnassa viisi: Jyväskylä, Äänekoski, Hankasalmi, Laukaa, Saarijärvi ja suunnitteilla on yksi Keuruulle (tilannetieto 13.6.2019)

KEOS tapahtuman valmistelut ovat käynnissä. Keski-Suomen liitto kutsuu koolle kuntien sivistysjohtajia, Normaalikoulun ja Jyväskylän Kristillisen opiston johtoa. EduFutura kokoontuu kehittämispäivään neljä kertaa vuodessa. Näissä tapahtumissa voidaan ottaa esille ELO-ryhmässä esiin nostettuja ”kipeitäkin” kysymyksiä.

ELO-ryhmän esiin nostamien teemojen ja O3-hankkeen teemojen ja verkostojen yhteistyöllä on mahdollista tavoittaa eri alojen asiantuntijoita. Pyritään siihen, että opettajat eri koulutusasteilla kohtaisivat yhteisissä koulutuksissa (esim. ammatillisen koulutuksen ja lukion opettajat). Keskustelua on tärkeä käydä erityisryhmien koulutusmahdollisuuksista, kuten esim. siitä, miten kehitysvammaisten integrointi luokkaopetukseen on onnistunut ja miten ko. ryhmän pääsy ammatilliseen koulutukseen on edistynyt. Todettiin myös, että Onerva-koulu on mukana O3 hankkeessa.

Yksi haastava ryhmä on oppilaat, joilla ei ole diagnooseja, mutta joilla on vaikeuksia pärjätä opinnoissa sosiaalisesti ja/tai taloudellisesti (syrjäytymisen, köyhyyden periytyvyys jne). Esim. aineen-opettajien osaamista havaitsemaan koulupudokkuuden syntyä ja ennaltaehkäisyä tulisi kehittää. Riskien varhaisella tunnistamisella ehkäistäisiin se, että opiskelijat keskeyttävät esim. ammatillisen koulutuksen. Osatutkinnoilla ja osaamistodistuksille pyritään myöhemmin rakentamaan uudestaan koulutuspolkuja, mikä on sinänsä hyvä asia, mutta keskeyttämisriskien tunnistamista aikaisemmin tulisi kehittää opettajien ohjausosaamista lisäämällä. Lisäksi puhuttiin koulukiusaamisesta ja todettiin, että aihe on ollut keskustelussa aiemmin mm. Osaava-hankkeessa.

Nuorten ikäluokka pienenee, joten taloudellinen kehitys hidastuu, ellei työllisyysastetta muissa ikäryhmissä nosteta.

Aikuiset

Yksilöllisiä oppimismahdollisuuksia. Keski-Suomen Työpajayhdistys panostaa joustaviin oppimisympäristöihin, tekemällä oppimiseen ja yhteisöllisyyteen. Palveluihin kuuluu yksilö- ja ryhmäohjausta, työnhakuvalmennusta ja uraohjausta.

Keski-Suomen liitto tekee yhteistyötä yritysten ja kouluttajien kanssa järjestämällä tilaisuuksia. Oppilaitosten kyky joustaviin malleihin korostuu tulevaisuudessa. Opiskelijoilta verkko- ja digioppiminen vaatii kykyä itsenäiseen opiskeluun ja kokonaisuuksien hallintaan. Myös verkko-oppimisessa tulisi huomioida eriyttämisen tarpeet, toiset tarvitsevat enemmän tukea oppiakseen.

TE-toimisto pyrkii takaamaan nuorten palvelun maakunnallisen saatavuuden yhteistyössä Ohjaamo-toiminnan kanssa. Asiakkaiden profilointi vaatii kehittämistä mm. niiden asiakkaiden kohdalla, jotka eivät oikein sovi annettuihin profiileihin. Palvelujen tulisi joustaa profiloinneista ja luokitteluista huolimatta niin, että asiakkaat saavat aina sopivaa palvelua.

Kolmannen sektorin toiminnassa KYT:llä ja Matarankadulla toimivilla järjestöillä on merkittävä rooli ohjauksessa. Ohjausta tehdään myös maahanmuuttajayhdistysten koordinoimissa hankkeissa. Kolmannella sektorilla on asiantuntijatyön paikkoja, joilla on iso merkitys alueen korkeakouluista valmistuneille esim. sosiaali- ja yhteiskuntatieteilijöille. KYT on järjestänyt toimintaa kaikissa Keski-Suomen alueen kunnissa. Osaamistodistus on käytössä kaikilla työpajoilla.

Tuotiin esille, että työllisyyspalveluissa paljastuu merkittävässä määrin asiakkaita, joilla on oppimisvaikeuksia. Oppimisvaikeudet eivät tule alkuun esille. Aikuinen ei kerro asiaa haastatteluissa. On kokeiltu työelämäohjauksen, oppimisen ohjauksen ja neuropsykologipalvelujen yhteistyötä

Ammatillisissa perustutkinnoissa yhteiset tutkinnon osat tulivat pakollisiksi 1.8.2018 alkaen. Aiemmin aloitettujen tutkintojen loppuun suorittamismahdollisuus vanhojen vaatimusten mukaan vuoden 2021 loppuun https://www.oph.fi/download/191002_YTO-esitys_24.5.2018.pdf .

Yhteisten tutkinnon osien laajuus on 35 osaamispistettä, joista pakollisia 26 osp ja valinnaisia 9 osp. Yhteiset tutkinnon osat käsittävät viestinnän ja vuorovaikutusosaamisen, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen ja yhteiskunta- ja työelämäosaamisen.

Yhteisten aineiden suorittaminen on joillekin este suorittaa ammatillinen tutkinto. Marke-hanke tulee hankkimaan uravalmennuksen, jossa tuetaan matematiikan sekä suomen kielen ja viestinnän taitoja. Samalla kokeillaan laadullista tulosperusteista hankintaa.

Tähän kysymykseen haetaan keinoja myös Vahvistu verkossa hankkeella (Gradia).

Liite 1

Valtakunnallinen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä on kokouksessaan 2.3.2018 linjannut oman toiminnan painotukset:

Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmän (ELO) toimintasuunnitelma 1.1.2018 -31.1.2020

Sihteeristö on laatinut edellisessä kokouksessa käydyin keskustelun sekä puheenjohtajiston ja sihteeristön jatkovalmistelujen pohjalta esityksen, jossa yhteistyöryhmän loppukauden toiminta painottuu kolmeen pääteemaan:

I Varmistetaan ohjauspalveluiden saatavuus, toimintatavat ja laatu maakuntauudistuksen jälkeen

- Valtakunnallinen vaikuttamistyö, konkreettiset suositukset/linjaukset?
- Alueellisten ELO-ryhmien tukeminen maakuntavalmistelussa
- Ohjauksen laadun ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen
- Maakunnallisten ohjauksen yhteistyöryhmien toimintamallin kehittäminen
- ELO-toiminnan jatkon suunnittelu

Elo-ryhmän täsmennyksiä: Valtakunnallinen vaikuttamistyö, konkreettiset suositukset/linjaukset - kokonaisuuteen kytketään maakunnallisten ohjauksen yhteistyöryhmien toimintamallin kehittäminen, koska nämä kaksi kokonaisuutta liittyvät toisiinsa. Lisäksi kokonaisuuteen lisätään kansallinen koordinointi.

II Oppimisen ja ohjauksen digitaalisen ekosysteemin rakentumisen tukeminen

- Konsultointi erilaisten osaamisen, oppimisen ja ohjauksen tietojärjestelmien kokonaisuuden hallinnassa ja ohjausprosessin vaiheisiin liittyvien palvelutarpeiden tunnistamisessa
- Ohjausalan ammattilaisten tukeminen digitaalisten työkalujen käyttöönotossa
- Kansalaisten urasuunnittelutaitojen kehittäminen digitaalisten työkalujen avulla

ELO-ryhmän päätehtävä tässä kokonaisuudessa on lähinnä OKM/TEM digi-visio työn tukeminen mm. kommentointien ja lausuntojen kautta. Varsinainen kehittämistyö tapahtuu muissa foorumeissa.

III Matalan kynnyksen monialaisten palvelujen edistäminen

- Ohjaamo-toiminnan jatkuvuuden tukeminen
- Kaikenikäisille suunnattujen monialaisten palvelujen edistäminen
- Ohjausosaamisen kehittäminen
- Syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden lisääminen yhteiskunnassa
- Konsultointi monialaisen yhteistyön rakentumiseksi maakunnissa

Ohjausosaamisen kehittämisen kokonaisuuteen liittyy osaamisen kehittämistä kansainvälisten vaihtoehtojen avulla (Euroguidance), monikulttuurisen ohjausosaaminen eri sektorilla. ELO-ryhmän ohjausosaamisen tiimin tuon tuloksia tulisi myös hyödyntää tulevassa työskentelyssä.